

Uluslararası İlişkiler, Panorama ve Düşündürtükleri - Nur Bilge Criss

[Uluslararası İlişkiler Konseyi](#), [Uluslararası İlişkiler](#) dergisini alanında saygın ve makalelerine çok atıfta bulunulan dergi yapmakla kalmadı. Bir yıl önce hayata geçirdiği çevrimiçi [Güvenlik Portalı](#) ve daha önce Kadir Has Üniversitesi Türkiye Çalışmaları Merkezi işbirliğiyle hazırlanan *Kavram Avcıları* projesiyle konsey üyeleri, deneyimli diplomatlar, uzmanlar ve değişik üniversitelerden meslektaşlarımızı geniş bir öğrenci kitlesi ve kamuyla buluşturmaya devam ediyor. Konsey yöneticileri 2019'un son aylarında bu kez *Panorama* çevrimiçi portalı ile uluslararası ilişkiler disiplinini daha geniş bir yelpazede iletişime açarak bu sahayla ilgilenen herkese bir yeni yıl armağanı verdiler. Kendilerine teşekkür borçluyuz.

Panorama, Uluslararası İlişkilerin yan dalları olan Dış Politika ve Diplomasi, Enerji-Çevre-Kaynaklar, Güvenlik-Strateji-Jeopolitik, Tarih, Siyaset ve Sosyoloji, Uluslararası Hukuk ve Örgütler ile Uluslararası Politika konularında görüşler ve yorumları akademik jargondan mümkün olduğunca uzak kalarak aktarıyor bizlere.

Seçilen konuya göre kaynakçalar araştırmacılara daha ileri incelemeler için yol gösteriyor. [Panorama Söyleşileri](#) sanal ortamda sunulan diğer bir fikir ziyafeti.

Güncel sorunların gene bilimsel çerçeve içinde kalarak tartışıldığı kısa yazıların hem öğretici hem de rahat okunuyor olması ayrı bir yenilik. “[Postyapısalcılığın Söylemsel Ontolojisinin Eleştirisi](#): Uluslararası İlişkilerde Söylem Dışı Alan ve Eleştirel Gerçekçilik” gibi derin teorik çalışmalara bakmak isteyenler *Uluslararası İlişkiler* dergisine başvurabilir. Dergi’de bazılarımıza ezoterik gelecek bir makale başlığına işaret etmiş olmam kesinlikle içerdiği bütün konular böyledir anlamına gelmiyor; kısa bir taramayla makalelerin bazen bir tema/olgu etrafında kümelendiğini veya siyasi tarih, kadın çalışmaları konularını kapsadığını görmek mümkün. *Panorama*’nın işlevi ve formatı ise daha başka.

Panorama’nın işlevleri arasında bir yandan daha geniş bir okuyucu kitlesine hitap edebilmek ve öğretenlerle uygulayanları bir araya getirme çabasını, diğer yandan da Uluslararası İlişkiler kavramları ile olguları net bir Türkçeye anlatabilmek bulunduğunu gözlemliyorum. Bu hususları neden önemsemişimi açıklayayım.

Geniş bir okuyucu kitlesine hitab edebilmek önemli çünkü bunun birkaç bağlamı var. Öncelikle bilgi iletişiminin sürdürülebilmesini sağlamak. Bunu yaparken platformun yabancı bilim insanlarının görüş ve değerlendirmelerine açık olması da ayrıca kayda değer. Pavel K. Baev’in “[The Russian-Saudi oil deal bodes ill for Russia’s intervention in Syria](#)” veya Bayram Balcı’nın “[Emmanuel Macron et son projet de créer un islam de France: une bonne intention mais dont la réussite paraît douteuse](#)” örneklerinde olduğu gibi. İkincisi, akademisyenlerin sadece birbirleriyle ve öğrencileriyle değil, dış dünya ile de temas etmelerine fırsat vermek. Dolayısıyla, platform akademisyenlerin “fildişi kulelerinde” yaşadıkları ve ulaşılmaz olduğu mitini kırıyor. Üçüncü ve gene diğerleri kadar önemli bir nokta da Uluslararası İlişkiler kavramlarının net ve anlaşılabilir bir dille aktarılması. Bu çerçeveler doğrultusunda Uluslararası İlişkiler Konseyi Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Aydın Hoca’nın [katıldığı televizyon programlarında](#) sık sık anımsattığı gibi, uluslararası ilişkilerin siyah ve beyaz değil aksine gri alanlar olduğuna ve açıkça böyle belirtilmese de kullanılan üslubun önemine işaret ediyor pek çok *Panorama* yazısı. Nitekim, *Panorama*’da yer alan analizlerde indirgemecilik

veya gerekircilik, hele duygusallık ve keskin yargılara rastlamamakla beraber incelikli eleştiriler içerdiğini de görüyoruz. Kanımca tek başına bu nedenle bile kutlanası bir girişim.

Panaroma'da yer alan yazıların konuları 2020'nin Mart ayından itibaren Covid-19 pandemisinin genellikle küresel bazda, özellikle bölgesel ve ulusal düzeylerde enerji yönetimi, siyaset, mülteciler/sığınmacılar, güvenlik, kadınlar, Fransa ve İslamiyet'e yeni yaklaşım projesi, yeni adıyla korona diplomasisine etkileri ve ileriye dönük olasılıklar hakkında okuyucunun düşünce dünyasını kamçılayan katkılarla dolu. Örneğin, Alpaslan Özerdem'in "[Hepimiz Aynı Gemideyiz: Koronavirüsle Küresel Mücadele](#)" başlıklı yazısı ve *Panorama Soruyor* bölümünde Mustafa Aydın ve Sinem Akgül Açıkmeşe'nin "Küresel salgın sonrasında yeni bir dünya düzeni bekleniyor mu?" [derlemeleri](#) belirsizliklerle yaşamının zorluklarını ortaya koyarken, ilk yazı beni Nisan'ın son günlerinde Ezgi Başaran'ın *Gazeteduvar* sitesinde Deniz Kandiyoti ile yaptığı [söyleşiye](#) götürdü. Aydın ve Açıkmeşe'nin çalışmaları ise 21. Yüzyıl'ın küresel düzeni/düzensizliğini eleştiren iki kitabı anımsattı.

Ben bu noktada bütünün en ufak birimi olan çekirdek ailede toplumsal cinsiyetin pandemiyle beraber nasıl etkilendiğine değinmek istiyorum.

Önce, medikal açıdan bakınca ve binlerce laboratuvarında bilim insanlarının pandemiye çare aradığı düşünülünce hepimiz aynı gemideyiz. Öte yandan toplumsal cinsiyet, sınıf, meslek, siyasi liderlik ve kriz yönetiminde beceri gibi açılardan bakınca hepimizin değil aynı gemide olmak, benzer kamu sağlığı sistemlerinin bile ne kadar farklı olduğunu görüyoruz. Ben bu noktada bütünün en ufak birimi olan çekirdek ailede toplumsal cinsiyetin pandemiyle beraber nasıl etkilendiğine değinmek istiyorum. Kandiyoti "Salgın, modern kadının yaşadığı illüzyonu yıktı geçti" diyor. Kısacası, ev dışında çalışan kadın en iyi durumda dahi evin idamesi, çocukların bakımı ve eğitiminde kurum ve kişilerden satın aldığı destek hizmetlerinin koordinatörüydü. Salgınla beraber bütün destek ve altyapı sistemi çökünce bütün bu hizmetlerin yükü büyük ölçüde kadınlara kaldı. Tabii bir de sağlık hizmetlerinde, yani tehlikeye en yakın konumda çalışanların çoğunluğu

kadın emekçiler olunca toplumda bu kesimin payına düşen sıkıntılar katlanmış durumda. O nedenle aynı gemide değiliz.

Pandemi sonunda dünya düzeni ne olur sorusuna gelince, Naomi Klein'in 2007 yılında ancak Kanada'da yayımlayabildiği *The Shock Doctrine* (Random House of Canada), Türkçe'de *Felaket Kapitalizminin Yükselişi* (Agora, 2010, çev. Salim Özgül) çok çarpıcı analizler içermekte. Yazar, insan beynini ve davranışlarını kontrol edebilme iddiasıyla girilen ve hiçbirinde başarılı olunamayan araştırmaların tarihçesinden tabii afetlerin sonucunda fakirlerin yaşam alanlarının yok olması ile çok veya tek uluslu şirketlerin bu mahalleri lüks yaşam alanlarına çevirerek nasıl kâr ettiklerini etraflıca anlatıyor. İkinci kitap Anthony Loewenstein'in *Disaster Capitalism, Making a Killing out of Catastrophe* (Verso, 2015) çalışması. O da aynı minvalde güçlü büyük şirketlerin taşeron firmalarıyla birlikte bölgesel felaketlerde yardım ve yeniden yapılanma faaliyetlerini kâra dönüştürmeleri üzerine odaklanıyor.

Covid-19 bitince kamu hizmetleri sağlamlştırılabilir, aşırı silahlanma durdurulabilir, küresel finans kurallara bağlanabilir mi, yoksa hiçbir dizginleme olmadan bu özelden de özel yapılar ve fırsatçı siyasetçiler kendileriyle beraber dünyayı toplu intihara sürüklerler mi şimdiden bilemiyoruz. Dileğimiz o ki, insanlar kişisel ve siyasi seçimlerini geçmişe kıyasla daha gelişmiş mesuliyet duyguları içinde yapsın. Biz uzaktan eğitimin en etkililerinden biri olan *Panaroma*'yı okumaya, izlemeye devam edelim, fikir donanımız zenginleşsin.

Korunun, koruyun ve sağlıklı kalın.

Nur Bilge Criss, Siyasi Tarih doktorasını George Washington Üniversitesi'nde tamamladı. Bilkent Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü'nde lisans ve lisansüstü seviyelerde siyasi tarih, Türk dış politikası ve soğuk savaş tarihi dersleri vermiş ve 2014 yılında emekliliğinden sonra bağımsız araştırmacı olarak çalışmaktadır. Kitap çalışmaları ve kitap bölümleri yanında makaleleri *Journal of American History*, *Journal of Balkan and Near East Studies*, *Doğu-Batı* ve *Uluslararası İlişkiler* gibi dergilerde yayımlandı. Yeni çalışmaları **100. Yılında İstanbul'un İşgal Günleri** (İBB Kültür AŞ, 2020), "Occupations During and After the War" ve "Post War Societies (Turkey)" **International Encyclopedia of WWI**, kitap tanıtımları *Diplomatica* ve *Journal of American History*'de yayımlanmıştır.

Bu yazıya atıf için: Nur Bilge Criss, "Uluslararası İlişkiler, Panorama ve Düşündürttükleri", *Panorama*, Çevrimiçi Yayın, 11 Mayıs 2020, <https://www.uikpanorama.com/blog/2020/05/11/uluslararasi-iliskiler-panorama-ve-dusundurttukleri/>

Telif@UIKPanorama. Bu yazının tüm çevrimiçi ve basılı telif hakları *Panorama* dergisine aittir. Yazıda yer verilen görüşler yazarına/yazarlarına aittir. UIK Derneğini, *Panorama* Yayın Kurulunu, dergi editörlerini ve diğer yazarları bağlamaz.